

Bēržu Romas katoļu draudze un Sv. Annas Bēržu Romas katoļu baznīca

Vēstures lappuses

Ieskats Bēržu R.-k. draudzes vēsturē

- Bēržu draudze dibināta vēl pirms 1710. gada kopā ar Viļaku kā karaļa dibinātu draudzi. Jau 1705. gadā tā minēta kā «prāvesta darba vieta». No Viļakas lielajiem īpašumiem Bēržu draudzei iedalītas 311 desefīnas zemes prāvesta uzturēšanai. 1750. gada pārskatā Bēržu prāvests Janovičs ir vienkāršs kanoniķis, līdzīgi kā Viļakas prāvests Januškevičs.
- 1750. gadā bīskaps Jāzeps Dominiks Puzina par dibinātām uzskatīja tikai 5 Daugavpils dekanāta draudzes: Ludzas, Rēzeknes, Bērzgales vai Rušonas, Viļakas un Bēržu draudzes.
- Draudzes metriku grāmatas sāktas vest no 1788. gada.
- Bēržu draudzē kalpojušie priesteri uzskaitīti no 1837.gada.

Draudzes filiālbaznīcas un kapelas

- Bēržu draudzes teritorija ir bijusi ļoti liela. Tajā atradās vairākas koka filiālbaznīcas un kapelas: Zosulos, Augustovā, Ludvinovā, Saksmalē, Benislavā, Puljanovā, Putrānos.
- Zosuļu filiālbaznīcu Zosuļu muižā 1791. gadā uzcēla muižnieks Teofilis Benislavskis. Tajā bija atļauts noturēt dievkalpojumus. 1792.g. bīskaps J.Benislavskis, kurš šeit dzīvoja no 1789.-1792.g., parakstīja dokumentu par atlaidu iegūšanu tiem, kas godinās Jēzus Sirdi. Pirmā baznīciņa, kur Latgalē uzsāka Jēzus Sirds godināšanu. Te pastāvīgi dzīvoja vairāki priesteri un rakstīja metriku grāmatas Zosuļu kapličiai. Piemēram, Kristību metrikas vestas no 1789.-1830.g. 1920. gadā Bēržu prāvests J. Kindzuls kapelu lika nojaukt un pārvest uz Bēržu kapsētu, kur tā restaurēta un bīskapa J.Buļa iesvētīta (2017.g.) joprojām kalpo kā kapu kapliča. Ir viena no vecākajām koka celtnēm Latgalē, ir valsts nozīmes arhitektūras piemineklis.
- Augustovas kapela uzcelta 1828. gadā; no 1828.g. 11. aprīļa atļauts noturēt dievkalpojumus, indults pagarināts līdz 1921.g. Nodibinoties pēc pirmā pasaules kara patstāvīgai Augustovas draudzei, kapela pārveidota par draudzes baznīcu.

Jaunu draudžu izveidošana 20.gs. 20.-30.gados samazina seno Bēržu draudzi

- Ap 1920. g. nodibinājās Augustovas kat. draudze, kas tika izveidota no Bēržu draudzes ziemeļu daļas.
- 1922. g. nodibinājās Tilžas kat. draudze, ko izveidoja no Bēržu draudzes ziemeļaustrumu un Baltinavas draudzes rietumu daļas.
- 1933. g. nodibināja Krišjāņu kat. draudzi, ko izveidoja no Bēržu draudzes dienvidaustrumu daļas.
- Pie šo draudžu izveidošanas, robežu nospraušanas, dievnamu iekārtošanas un celtniecības darbiem liela loma bija Bēržu prāvestam Jēkabam Kindzulim.
- Šo draudžu nodibināšana samazināja Bēržu draudzes lielo teritoriju un draudzes locekļu skaitu gandrīz par 5000 cilvēkiem.

Bēržu draudzes pirmās baznīcas

- Bēržu draudzes pirmā koka baznīca celta ap 1705. gadu. Vairākos avotos minēts: baznīca celta reizē ar draudzes dibināšanu.
- Otrā koka baznīca uzcelta Bēržos uz vecajiem kapiem 1755. gadā par Pētera, Jāzepa un Mārtiņa Benislavsku līdzekļiem. To iesvētīja bīskaps Jānis Benislavskis. 1784. gadā baznīca atjaunota. Tās vecums bija ap 100 gadiem, jo 19. gs. vidū tā nodega.

Bēržu lielā mūra baznīca

- Celta 1851. gadā (celšanas gads redzams baznīcas fasādē).
- Baznīca konsekrēta Sv. Annas godam 1897. gadā no bīskapa Fr. Albina Simona.
- Baznīca ir ķieģeļu celtne ar 2 masīviem torņiem, ārpuse apmesta un balti nokrāsota, ieejas durvis no gala, sāniem, sakristejas un no 2004.g. - pēc centrālās apkures ierīkošanas - arī no kurtuves telpas.
- Baznīca ir 22 m gara un 20 m plata trīsnavu telpa, grīda no cementa flīzēm, griesti koka, velvē veidoti un apmesti. Griestu smagums balstās uz 4 pīlāriem, kas baznīcu sadala 3 navās.
- Baznīcā zem kora telpām ir priekštelpa, kas 1972.-1973. gadā ar stikla durvīm norobežota no pārējās baznīcas. Kora telpās atrodas ērģeles, kas restaurētas 2005.-2006. g., un šādas mehāniskās konstrukcijas ērģeles Latvijā ir reti sastopamas. Blakus telpā ir zvani, kuri tiek izmantoti.

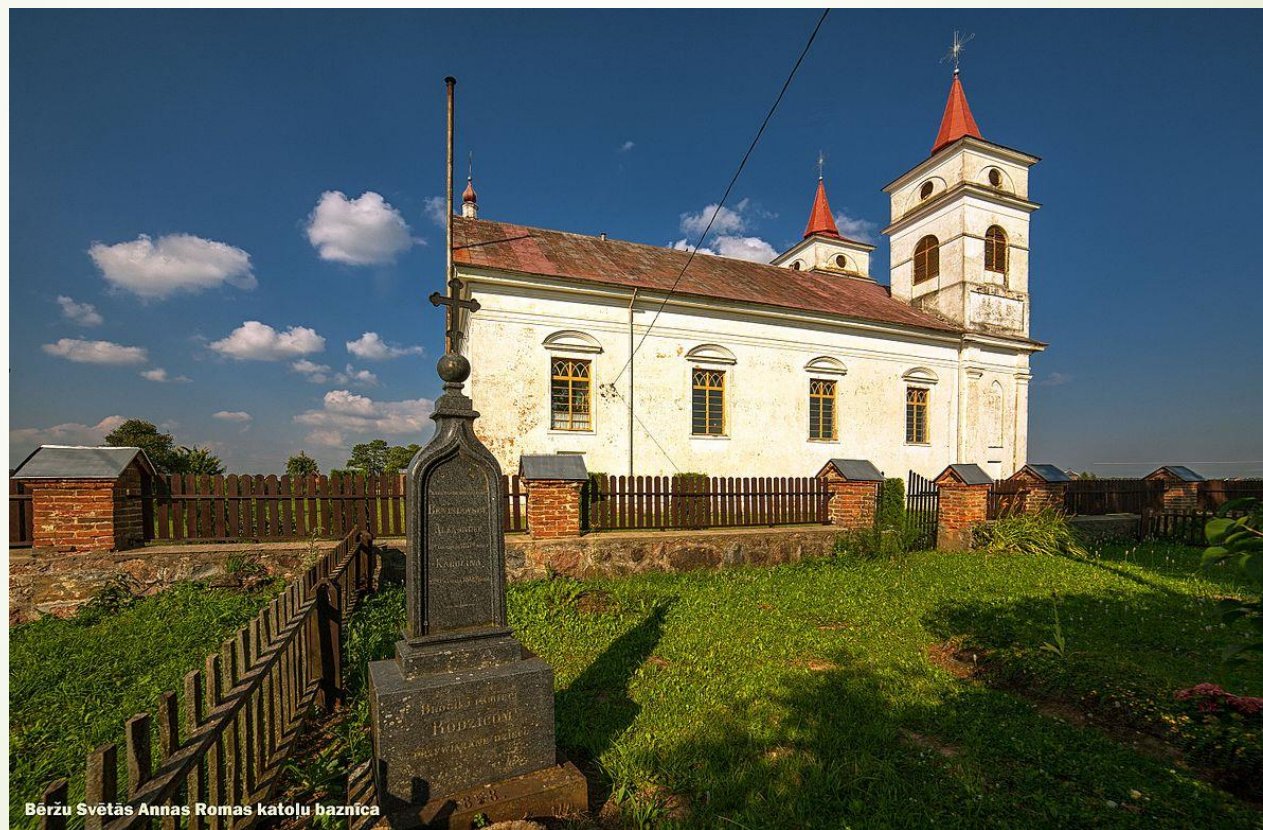
Skats uz Bēržu baznīcu 2010. gadā

Skats uz Bēržu baznīcu 07.28.2000 pirms koku nogriešanas

Skats uz Bēržu baznīcu no dienvidu puses, kur aiz žoga atrodas kapi

Bēržu Svētās Annas Romas katoļu baznīca

Baznīcas dārzs un žogs. Lielās kāpnes,
žogs un vārti atjaunoti 2019.gadā

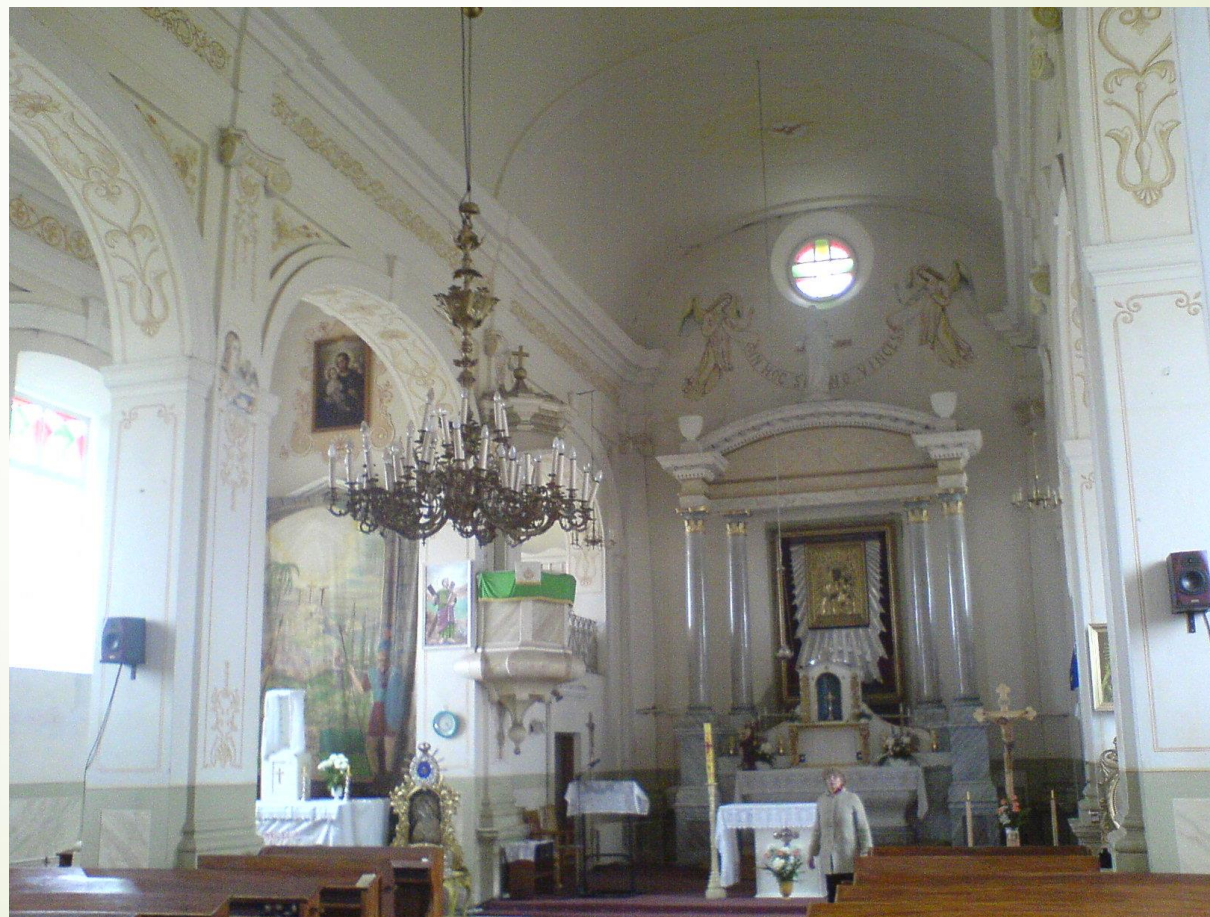

Baznīcas iekšpuses skati: ar durvīm nodalītā priekštelpa, 2.stāvā – kora telpa, ērģeles, zvani.

Skats uz Lielo altāri

Foto M. Griestiņš 21.04.2007

Visusvētākās Jaunavas Marijas altāris (2009.g.)

Liela Lurdas Dievmātes statuļa niša

Sv. Annas altāris ar lielu svētās bildi centrā Foto M. Griestiņš 21.04.2007

Neliels Sv. Antona altāris. Foto M.Griestiņš (2007)

Baznīcā ir ļoti laba akustika.
Garīgās mūzikas koncerti baznīcā.

Prāvesti Bēržu draudzē. Prāvests M. Klušs,
kalpoja no 2006.g. 2. febr. – 2007.g.23.sept.

Prāvests Oļģerts Misjūns, kalpo Bēržu draudzē no 2007. gada 23. sept.

Jaunā Bēržu draudzes māja tiek iesvētīta 2012.g. 29. jūlijā (celta no 2008.-2012. gadam)

Bīskapu vizitācijas Bēržu draudzē

- 1933.g. – V.E. bīskaps **Jāzebs Rancāns**
- 1938.g. – V.E. arhibīskaps **Antonijs Springovičs**
- 1971.g. jūl.- V.E. bīskaps **Julijans Vaivods**
- 1984.g.15.jūl. – V.E. bīskaps **Jānis Cakuls**
- 1992.g.26.jūl. – V.E. arhibīskaps **Jānis Pujats**
- 1997.g.20.jūl. – V.E. bīskaps **Jānis Bulis**; prāv. V. Ereļa 50 gadu priesterības jubileja
- 2007.g.29.jūl.- V.E. bīskaps **Jānis Bulis**
- 2012.g.29.jūl. – V.E. bīskaps **Jānis Bulis**; iesvēta jauno draudzes māju

Rēzeknes-Aglonas diecēzes bīskapa J.Buļa vizitācija Bēržos 2012. gada 29. jūlijā

1933.g. – sagaidot vizitācijā V.E.bīskapu Jāzepu Rancānu

Foto no A.Svelpes krājumiem 01.02.2017

1933. gada vasarā ar Jāzepu Rancānu.
Bīskapa sagaidīšana no Rēzeknes vizitācijā uz Bērzu baznīcu.
Sagatavoti Goda vārti pie Ičas upes tilta. Vārtos stāv jātnieki,
vidū uz baltā zirga – Staņislavs Svelpe no Javeniekiem.
Foto no Aloiza Svelpes ģim. krājuma. Iesniegta 01.02.2017

Bēržu baznīcu apmeklē LR prezidents Andris Bērziņš 2012. gada 12. jūlijā

Vizītes laikā prezidents Bēržu baznīcā tiekas ar dažādu konfesiju garīdzniekiem

Bērzpils novadnieks - prāvests **Jānis Kupčs**, kalpoja Bēržu draudzē no 2003.g.27.apr.-2006.g. 29.janv. (2019.g. – 50 priesterības gadu jubileja)

- 2004.g. ievilkta centrālā apkure, kreisās puses sakristeja pārveidota par kurtuvi, ielikts apkures katls, ierīkotas durvis izejai no kurtuves.
- 2005.-2006.g. restaurētas ērģeles; restaurators V. Ilsums no Rīgas un 2 palīgi.
- 2005.-2006. g. nomainīti baznīcas logi.
- Noņemts koka dievgalds ar treliņiem, kas atdalīja presbiteriju no baznīcas. Lielā altāra priekšā paaugstināta grīda.
- Pret baznīcu nolikts vienkāršs koka galds- altāris, kur prāvests veic Sv. Mises darbības.
- 2005.g. martā Lielā altāra augšā uzstādīta jauna balta Kristus statuja, un veikti daudzi citi darbi.

Prāvests Jānis Kupčs iesvētīts par priesteri 1969.g. 18.
maijā Rīgā, Sv. Jēkaba katedrālē. (Foto no Kupču ģim. krāj.)

Vēl no Bēržu draudzes nākuši priesteri

- Jānis Gabrāns (1899-1926-1965)
- Jānis Garijons (1896-1921-1929)
- Ludvigs Birkovs (1909-1935-1983)
- Jānis Ostrovskis (1887-1924-1959)
- Pāvils Bečs (1913 -1941-1994, miris Austrālijā – Sidnejā)
- Renārs Birkovs (20.01.1988 – iesvēt. 08.06.2013, studijas Navarras Universitātē Spānijā)
- Pēteris Apšinieks (1887-1915-1942) (dzimis Domopoles pag. Gaigalavas «Apšiniekos»; Bikavas draudze)

2013.g.16.jūnijā Bēržu baznīcā priesteris
Renārs Birkovs svinēja savu pirmo Sv. Misi.

Foto un raksts A.Socka, Vaduguns, Nr.46, 2013.g.18.jūn.

Prāvests Vaclavs Erels, kalpoja Bēržu draudzē no 1968.g.- 2003.g. (nepilnus 35 gadus)

- **Bēržu katoļu baznīcas un draudzes hronika** (Prāvests savas kalpošanas laikā veicis pierakstus par visiem remontiem, gatavošanos bīskapu vizitācijām, inventāra iegādi u.c., kas ir nenovērtējams dārgums pētniekiem. Ieskatījās pierakstos A. Griestiņa 2003. gada janvārī.)
- 1968. gada oktobrī saņem atļauju pieslēgt baznīcā elektrību un 1969. gada oktobrī jau pilnībā visā baznīcā pieslēgta elektrība, kas izmaksāja ap 1000 rbļ.
- Prāvesta kalpošanas laikā notika 4 bīskapu vizitācijas: 1971.g. – J.Vaivods; 1984.g. – J.Cakuls; 1992.g. – J.Pujats; 1997.g. J.Bulis, prāv. V.Ereļa 50 priesterības gadi.

Prāvests Vaclavs Erels

(1915.-1947.-2003.)

Prāvests Erels Vaclavs 1997. g.

Apralpoja Bēržu draudzi no 1968. g. 28. VIII.
līdz 2003. g. 20. aprīlim.

Citi no 1918. gada Bēržu draudzē kalpojušie priesteri

- 1918.-1938.g. – prāvests **Jēkabs Kindzulis** (1863-1939)
- 1934.-1936.g. – prāvests **Ādolfs Tarbunass** (1903-1932-1976)
- 1937.-1938.g. – viceprāvests **Jāzeps Gavračs** (1910-1984)
- 1938.- 1947.g. – prāvests **Eduards Kopeiks** (1906-1933-1997)
- 1947.-1956.g. – prāvests **Jānis Ostrovskis** (1887-1924-1959)
- 1953.- 1954.g. – vikārs **Jānis Pujats**, (1930- ordin.1951.g.)
- 1956.-1957.g.- prāvests **Roberts Čigons** (1923-1987)
- 1957.-1968.g. – prāvests **Ādolfs Tarbunass** (1903-1932-1976)

Progresīvais prāvests Bēržu draudzē – **Pāvils**

Tukišs (1876-1902-1919) (kalpoja draudzē no 1909.-
1915.g.) Attēlā: pie Bēržu klebonas 1913.g. (no T. Zelčas krāj.
31.03.2016)

Kapsētas un kapu kapličas Bēržu draudzē

- Draudzes teritorijā atrodas **8 kapsētas** un **3 kapu kapličas**, kas visuzskatāmāk parāda pašreizējās draudzes robežas.
- 4 kapsētas un 2 kapu kapličas– Bēržu kapsēta ar kapliču, Saksmāles kapsēta ar kapliču, Līdumnieku un Golvaru kapsētas – atrodas Bērzpils pagastā
- 3 kapsētas – Mastarīgas, Slavītu, Lieparu – atrodas Lazdukalna pagastā
- 1 kapsēta – Dekšņu kapsēta ar kapu kapliču atrodas Rugāju pagastā
- Visvecākās kapsētas- Dekšņu (apm. 270 gadu), Saksmāles (220 g.), Mastarīgas (220 g.) un Lieparu (220 g.)
- Visjaunākā – Bēržu kapsēta ierīkota Bērzines pilskalnā 1894.g. (126 g.)

Bēržu kapu kapliča, atjaunota 2016.-2017.g.,
atklāta un iesvētīta 2017.g.13.nov.

V.E.bīskaps Jānis Bulis iesvēta restaurēto
Bēržu kapu kapliču 2017.g. 13.nov.

Draudzes dziedātājas Bēržu kapličā

2017.g.13.nov.

Materiāli par Bēržu draudzi un baznīcu Bērzpils pagasta bibliotēkā apkopoti mapēs

- **Bēržu Romas katoļu draudze. Sv. Annas baznīca**
- **Bēržu Romas katoļu draudzes un Sv. Annas Bēržu katoļu baznīcas vēsture**
- **Priesteri Bēržu draudzē**
- **Priesteris Vaclavs Erels (1915-2003)**
- **No Bēržu draudzes nākušie priesteri**
- **Priesteris Jānis Kupčs (1938)**
- **Kapsētas un kapu kapličas Bērzpils pagastā**
- **Dziedātāji Dieva godam**
- **Krucifiksi Bērzpils pagastā**
- **Ziņas par agrākajām Bēržu draudzes kapellām.** Augustovas draudze. Tilžas draudze. Krišjāņu draudze. Skujetnieku lūgšanu nams
- **Bīskaps Jānis Benislavskis (1736-1812)**

Vēsturiskās liecības par Bēržu draudzi un baznīcu

- Bēržu draudzes arhīvs (125 vien., glabājās b-kā no 2009.-2015.g.)
- Bēržu katoļu baznīcas un draudzes hronika (Prāv. V.Ereļa pieraksti par visām aktivitātēm viņa kalpoš. laikā no 1968.-2003.g.; pierakstos ieskatījās A. Griestiņa 2003.g.29.janv.)
- Prāvestu J. Svilāna, A. Budžes, bīskapa J. Čakula pētījumi par katoļu draudzēm, baznīcām, garīdzniekiem u.c., kas izdoti grāmatās. Garīdznieku V. Ereļa, J. Kupča, J. Svilāna, A. Budžes u.c. publikācijas preses izdevumos
- Bēržu draudzes ticīgo publikācijas presē, atmiņu stāstījumi un fotogrāfijas. (E.Namsone, M.Tūmiņa, B.Resnis, V.,A.Griestiņas, M.Prenka, V. un P. Pokrotnieki, A. Svelpe, T.Zelča u.d.c.)

Vēsturiskās liecības par Bēržu draudzi un baznīcu (2)

- Bēržu draudzes nozīmīgāko notikumu atspoguļojums laikrakstā «Vaduguns»
- Informācija internetā
- Informācija Balvu reģiona Kultūrvēstures datubāzē www.balvurcb.lv/

(A. Griestiņas apkopotā informācija par draudzes koriem, dziedātājiem, psalmu dziedāšanu u.c., kas pieejama datubāzē, prezentācijā nav ietverta)

Bēržu draudzes arhīvs

Bērzpils pagasta bibliotēkā 2009.-2015.g.

- Vecā plebānija bija avārijas stāvoklī. Baznīcā mitrajā gaisā grāmatas sāka bojāties, tāpēc tika atrasts pagaidu kompromiss – arhīvs nonāca bibliotēkā.
- Tika kopēti, skenēti, sūfīti pa e-pastu interesentiem izraksti no metriku grāmatām; izsniegti arī oficiāli Noraksti ar prāvesta parakstu un zīmogu; uz mājām Metriku grāmatas netika izsniegtas.
- Metriku grāmatas: **Dzimšanas reģistri** saglabājušies no 1835.-1849.g. poļu val., no 1876.g. – vecajā krievu drukā, no 1920.g. – latgaliski. Nav saglabājušies Dzimš. reģ. par 1916.-1919.g. un 1951.-1953.g.; **Laulību reģistri** – saglabājušies no 1887.g. ar dažiem pārtraukumiem; **Miršanas reģistri** ir no 1918. gada – latgaliski.
- Izpētei izmantoti citi arhīva dokumenti, kā, piemēram, dažādi Inventāra saraksti, kas taisīti, nomainoties draudzes prāvestiem vai gaidot ciemos kādu augstāku garīdzniecības pārstāvi, kā arī atskaites par veiktajiem remontiem u.c.

Bēržu Latvijas katoļu jaunatnes biedrības koris ap 1938.-1940.g.

Bērzu Latvijas Kat. jaunatnes biedrības
koris ap 1938.-1940.g. 1.rindā no labās: ērģel-
nieks Šusters Jēzups, ērģeln. Novicāna Jāņa brālis,
ērģelnieks Novicāns Jānis, ērģelnieks Mārtužs
Jānis, 2.rindā vidū prāvests Roperts E.

Bēržu baznīcas koris ap 1947.gadu, vidū prāvests E. Kopeiks

Bēržu Katoļu baznīcas dziedātāji - koris ap 1947.g.
vienās atlaidās. 1.rindā: Repšs Jānis, Šrapave Madāla,
prāv. Kopeiks E., ērģeln. Šusters Jēzups, Romanovska Brona,
Rarstiņa Mare. 2.rindā: Morozs Francis, Pēterniers Jānis,
Pēterniece Anna, Pēterniece (vēlāk Rāļa) Marija, Tiltiņa (vēlāk Bon-
dare) Terla, Pēterniece Vera, Porrothiers Pēteris, Zvejnieks Jānis,
Livzeniece Anna, Zušu (vēlāk Zvejnieku) Vera, Lazdiņa Stefānija,
Mičule Marta, Pēterniers Stanislavs, Cīrulis Antons.

Bēržu draudzes īpašās atlaidu dienas

- Sveču diena (2. februāris)
- Kristus Augšāmcelšanās svētki (Lieldienas)
- Visusvēt. Sakramenta diena
- Sv. Annas svētki (26. jūlijs)
- Sv. Annas un Joahima 40 stundu atlaidas (sept. pirmā svētdiena)
- Sv. Andreja diena (30. novembris)

Draudzes svētki par godu Sv. Annai,
kuras vārdā nosaukta baznīca 28.07.2019

Paldies par uzmanību!

- Prezentāciju «**Bēržu Romas katoļu draudze un Sv. Annas Bēržu Romas katoļu baznīca. Vēstures lappuses** » sagatavoja A. Griestiņa, Bērzpils pagasta bibliotēkas vadītāja 2020. gada janvārī